

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2025-12-15 kl 15:00-15:15
Plats	Digitalt via Teams
Utses att justera	Helena Nanne
Protokollet omfattar	§588

Underskrifter Sekreterare
Nicklas Löfström

Ordförande
Katrín Stjernfeldt
Jammeh

Justerande
Helena Nanne

Beslutande ledamöter

Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande)

Stefana Hoti (MP)

Helena Nanne (M)

Ej tjänstgörande ersättare

Roko Kursar (L)

Övriga närvarande

Andreas Norbrant (Stadsdirektör)

Jonas Rosenkvist (Avdelningschef)

Nicklas Löfström (Sekreterare)

Petter Hallberg (Sektionschef)

Tomas Barring (Chefsjurist)

§ 588 Malmöinitiativet - Inte en krona till människorättsbrott - Rättvisa Malmö

STK-2025-1119

Sammanfattning

Ett Malmöinitiativ har publicerats om att Malmö stad inte ska ge en enda krona till människorättsbrott. Initiativet har nått över 100 röster och har därför överlämnats till kommunstyrelsen för hantering. Malmöinitiativet vill att Malmö stad ska anta en etisk upphandlingspolicy som tydligt exkluderar företag, som är inblandade i grova och allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter, från Malmö stads upphandlingar. Malmöinitiativet vill även att nödvändiga juridiska och administrativa steg tas för att implementera policyn i kommunens upphandlingsprocesser.

Stadskontoret anser att det inte är möjligt att införa en etisk upphandlingspolicy, på det sätt som föreslås i Malmöinitiativet, eftersom det skulle strida mot lagen om offentlig upphandling. Upphandlingslagstiftningen ger inte Malmö stad möjlighet att utesluta en leverantör på det sätt Malmöinitiativet föreslår. Malmö stad kan inte heller utesluta en leverantör, utöver vad lagen medger, utan att det är sanktionerat av EU eller av staten. Malmö stad främjar dock mänskliga rättigheter, inom ramen för aktuell lagstiftning, genom exempelvis krav på hållbara leveranskedjor, krav på att leverantörer ska ha ett systematiskt arbetssätt för att främja mänskliga rättigheter samt avtalsvillkor för att motverka kränkningar av mänskliga rättigheter i leverantörens verksamhet och i dess leverantörskedjor. Malmö stad är även medlem i flertalet olika organisationer för att på så sätt främja hållbarhet och mänskliga rättigheter inom offentlig upphandling.

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till svar och skickar svaret till Malmöinitiativet.

Reservationer och särskilda yttranden

Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) avser lämna in ett särskilt yttrande, bilaga 3.

Stefana Hoti (MP) avser lämna in ett särskilt yttrande, bilaga 4.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 251215 Malmöinitiativet - Inte en krona till människorättsbrott - Rättvisa Malmö
- Förslag till svar KSAU 251215 Malmöinitiativet - Inte en krona till människorättsbrott
- Malmöinitiativet - Inte en krona till människorättsbrott - Rättvisa Malmö

Särskilt yttrande

§ 588. Malmöinitiativet - Inte en krona till människorättsbrott - Rättvisa Malmö

Malmö stad upphandlar varje år för 9–10 miljarder kronor. Det medför ett stort ansvar i vilka krav vi ställer på de aktörer vi sluter avtal med. För oss som socialdemokrater är det självklart att Malmö stad ska ställa krav vad gäller till exempel arbetsvillkor, ekologisk hållbarhet och mänskliga rättigheter. Det görs också redan idag, utifrån de möjligheter som ryms inom ramen för lagen om offentlig upphandling (LOU).

Tyvärr är den lagstiftning vi har att förhålla oss till i många fall allt för trubbig för att vi som kommun ska kunna utesluta aktörer eller ställa krav på det sätt som föreslås i Malmöinitiativet. Det är beklagligt. Vid flera tillfällen har vi efterfrågat lagstiftning från nationell nivå som skulle möjliggöra för oss att ta ytterligare steg i hur vi arbetar med våra upphandlingar – till exempel genom att möjliggöra för oss att utesluta de aktörer som bryter mot stadens uppförandekod. Det hade gett Malmö stad verktyg för att säkerställa att Malmöbornas pengar inte går till verksamheter som bidrar till, eller drar nytta av, inskränkningar mot människors fri- och rättigheter.

I väntan på sådan lagstiftning är vi fast beslutna om att arbeta med de verktyg vi har. Malmö stads uppföljningsfunktion är ett sådant exempel, där ingångna avtal följs upp med syfte att arbeta förebyggande för att motverka arbetslivskriminalitet och oschyssta villkor.

Arbetet med att verka för förändrad lagstiftning nationellt fortsätter. Malmöbornas pengar ska inte gå till att finansiera brott mot mänskliga rättigheter.

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-12-15

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Särskilt yttrande

§ 588. Malmöinitiativet – Inte en krona till människorättsbrott – Rättvisa Malmö

Miljöpartiet delar andemeningen i Malmöinitiativet: Malmö stads pengar ska inte bidra till grova och allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter, krigsförbrytelser eller andra överträdelser av internationell rätt. Offentlig upphandling är ett viktigt verktyg för att driva på hållbarhet, ansvarstagande och respekt för mänskliga rättigheter i leverantörsled.

Samtidigt måste Malmö stad följa den lagstiftning som gäller. Dagens regler – både svensk lagstiftning och EU:s lagstiftning – ger inte kommunen möjlighet att införa en policy som utesluter leverantörer på de grunder som Malmöinitiativet anger. Kommunens möjligheter är därför begränsade, även när ambitionen är viktig och rimlig.

Det betyder dock inte att frågan är oviktig eller att den ska lämnas därhän. Malmöinitiativet pekar på ett verkligt problem: kommuner saknar i dag tillräckliga juridiska verktyg för att fullt ut kunna säkerställa att offentliga medel inte går till aktörer som medverkar till allvarliga människorättsbrott. För att ändra detta behövs förändringar i både svensk lagstiftning och EU:s lagstiftning.

Miljöpartiet i Malmö driver denna fråga. Tidigare i år lämnade vi in en motion till Miljöpartiets kongress med förslaget att partiet ska verka för att EU:s och Sveriges lagstiftning reformeras, så att kommuner och regioner enklare kan ställa bindande krav på leverantörers respekt för mänskliga rättigheter, miljömässig hållbarhet och etiska normer.

Mot denna bakgrund instämmer Miljöpartiet i Malmöinitiativets intention, men konstaterar att genomförandet kräver ändringar i svensk och europeisk lagstiftning. Under tiden ska Malmö stad fortsätta använda de verktyg som redan finns i upphandlingar och avtal för att stärka arbetet med mänskliga rättigheter, hållbara leveranskedjor och uppföljning – och samtidigt bidra till att driva på den lagstiftningsutveckling som behövs.

Kommunstyrelsen arbetsutskott 2025-12-15

Stefana Hoti, vice kommunstyrelseordförande